FOLKETINGETS OMBUDSMAND

29. oktober 2026

Tilsynsrapport om akutanbringelse af børn og unge i ikkegodkendte tilbud

Indhold

29. oktober 2026

Dok.nr. 26/07672-1/UL

1. Indledning 3

2. Generelle forhold ved ikkegodkendte tilbud 4

2.1. Manglende overblik 4

2.2. Akut og midlertidigt tilbud 4

2.3. Mange skift 5

3. Forskellige konkrete forhold 5

3.1. De fysiske rammer 5

3.2. Personalemæssige forhold 6

3.3. Undervisning 7

3.4. Kendskab til retsgrundlag, herunder for brug af fysisk magt 7

3.5. Videndeling og samarbejde om den unge 7

3.6. Sundhedsmæssige forhold 8

1. Indledning

Ombudsmandens tilsyn er især rettet mod samfundets mest udsatte borgere. Børn og unge, som bliver anbragt uden for hjemmet, er ofte i en sårbar situation. Det gælder ikke mindst akutanbragte børn og unge.

Temaet for ombudsmandens tilsyn på børneområdet i 2026 var forholdene for akutanbragte børn og unge. Ombudsmandens tilsyn varetages sammen med DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur og Institut for Menneskerettigheder.

Et behov for akutanbringelse kan skyldes, at barnets eller den unges hidtidige anbringelses- eller opholdssted – f.eks. på grund af udadreagerende adfærd – ikke længere er egnet. Det kan også skyldes f.eks. dødsfald eller sygdom i familien eller kritiske forhold i hjemmet som vold eller misbrug.

Hvis der er behov for akutanbringelse, men kommunen ikke kan finde et egnet anbringelsessted, som er godkendt af socialtilsynet, kan anbringelsen ifølge barnets lov § 12, stk. 3, ske midlertidigt i et ikkegodkendt tilbud. Denne form for akutanbringelse har været genstand for en del offentlig og politisk debat, og i januar 2026 indgik den daværende regering en politisk aftale med en række partier i Folketinget om en styrket indsats mod snyd og svigt på sociale tilbud og afskaffelse af ikkegodkendte tilbud. Et lovforslag, som skal gennemføre aftalen, har været i høring og forventes ifølge lovprogrammet for folketingsåret 2026-2027 fremsat i november 2026.

Ombudsmanden har gennemført tilsynsbesøg i et antal godkendte institutioner med mulighed for akutanbringelse af børn og unge og i fire ikkegodkendte tilbud, som varetog akutanbringelser af fire unge i alderen 13-17 år.

Denne rapport omhandler akutanbringelse i ikkegodkendte tilbud og er baseret på observationer ved de fire tilsynsbesøg samt oplysninger om praksis mv. fra socialtilsynene, Ankestyrelsen, flere kommuner og enkelte private virksomheder. Ombudsmandens besøg i godkendte institutioner vil blive omtalt i en senere temarapport.

Ved tilsynsbesøgene var der fokus på bl.a. grundlaget for anbringelsen, de fysiske rammer og personaleforhold, undervisning, relationer, brug af fysisk magt, videndeling og samarbejde samt sundhedsmæssige forhold. Ombudsmanden havde således ikke – som socialtilsynene – fokus på f.eks. besøgsstedernes koncernforhold og økonomi.

Under tilsynsbesøgene så ombudsmanden de fysiske rammer, hvor de unge var anbragt, og havde samtaler med ledelse og personale samt de unge – i det omfang de ønskede og kunne det – og deres forældre.

På ombudsmandens hjemmeside findes en samlet oversigt over tilsynsbesøgene i 2026 og de anbefalinger, der blev givet, herunder ved de fire besøg i ikkegodkendte tilbud (www.ombudsmanden.dk).

2. Generelle forhold ved ikkegodkendte tilbud

2.1. Manglende overblik

Børne- og ungehjem samt almene, forstærkede og specialiserede plejefamilier skal godkendes af socialtilsynet, som også fører et driftsorienteret tilsyn med tilbuddene. Når et tilbud er godkendt, kan det indgå i den kommunale forsyning og fremgår af Tilbudsportalen.

Der findes ikke en lignende oversigt over ikkegodkendte tilbud. Ombudsmandens tilsynsbesøg blev iværksat på baggrund af konkrete oplysninger, som ombudsmanden indhentede fra socialtilsynene, kommuner og private virksomheder om aktuelle akutanbringelser af børn og unge i ikkegodkendte tilbud.

Hvis et barn eller ung bliver akutanbragt i et ikkegodkendt tilbud, skal socialtilsynet straks orienteres om anbringelsen. Varigheden af anbringelsen kan som udgangspunkt ikke overstige tre uger, men kommunen kan, når særlige grunde taler for det, søge socialtilsynet om forlængelse i op til yderligere tre uger.

Oplysninger fra bl.a. socialtilsynene og Ankestyrelsen viser, at anbringelser af børn og unge i ikkegodkendte tilbud i nogle tilfælde er sket uden orientering af socialtilsynet eller er opretholdt i mere end tre uger uden socialtilsynets godkendelse – i nogle tilfælde i betydeligt længere tid end seks uger. Ombudsmanden konstaterede ikke selv forhold af denne karakter i forbindelse med sine konkrete tilsynsbesøg.

2.2. Akut og midlertidigt tilbud

En akutanbringelse i et ikkegodkendt tilbud sker efter sin karakter med kort varsel med henblik på at kunne håndtere en pludseligt opstået situation i en kort periode.

Der er typisk tale om et enkeltpersonstilbud til barnet eller den unge, der etableres af kommunen. Dette sker ofte med inddragelse af en privat virksomhed, som varetager tilbuddet, og i fysiske rammer, som den private virksomhed råder over eller konkret lejer til formålet (f.eks. et sommerhus). I nogle tilfælde kan et barn eller en ung også blive akutanbragt i et tilbud, som i forvejen er godkendt af socialtilsynet, men som ikke er godkendt i forhold til

den konkrete brug, f.eks. hvis et barn akutanbringes i en institution, som ikke er godkendt i forhold til barnets alder.

Det forhold, at et tilbud skal etableres med kort varsel og som udgangspunkt er af både midlertidig og kortvarig karakter, indebærer en række udfordringer og et behov for, at der er særlig opmærksomhed fra de involverede myndigheder og virksomheder på iagttagelse af hensyn til barnet eller den unge. Der henvises til forholdene omtalt under pkt. 3 nedenfor.

Disse forhold understreger efter ombudsmandens opfattelse samtidig, at det er af væsentlig betydning, at kommunen har fokus på – i samarbejde med øvrige myndigheder mv. – at sikre, at barnet eller den unge hurtigst muligt kommer videre fra en akut anbringelse til en varig løsning og kan få den nødvendige hjælp og støtte.

2.3. Mange skift

Skiftende opholdssteder og omsorgspersoner kan have væsentlige konsekvenser for anbragte børn og unge. Hos mange akutanbragte børn og unge observerer personalet udfordringer som følge heraf. Det kan være børn og unge, der har oplevet svigt og har tilknytningsforstyrrelser.

Uanset af hvilken årsag børn og unge bliver akutanbragt, oplever de med kort varsel at blive fjernet fra forhold, de kender, og står ofte med uvished om f.eks., hvor de skal bo efter akutanbringelsen, hvem der skal tage sig af dem, eller hvor de skal gå i skole.

En akutanbringelse vil ofte i sig selv medføre et yderligere skift af opholdssted og omsorgspersoner, fordi der i den akut opståede situation bliver foretaget en anbringelse, som ikke er en varig løsning. Det gælder i særlig grad for børn og unge, som akutanbringes i et midlertidigt ikkegodkendt tilbud.

Ifølge oplysninger fra socialtilsynene og kommuner er det desuden forekommet, at et barn eller en ung er blevet flyttet fra ét ikkegodkendt tilbud til et andet i tilfælde, hvor en kommune ikke inden for tre uger har fundet et egnet anbringelsessted. Ombudsmanden afdækkede ikke konkrete eksempler på dette i forbindelse med de foretagne tilsynsbesøg.

3. Forskellige konkrete forhold

3.1. De fysiske rammer

Brug af et ikkegodkendt tilbud sker med baggrund i en konkret opstået akutsituation og må typisk etableres i rammer, der er tilvejebragt i situationen, ofte i beboelseslokaler som er lejet til brug for bl.a. midlertidige anbringelser. Om-

budsmandens tilsynsbesøg omfattede forskellige typer af lokaliteter, herunder et sommerhus, et rækkehus og et lejemål på en landejendom. En af de unge var anbragt i en institution godkendt for voksne, og de fysiske rammer skilte sig derfor ud fra de øvrige tilsynsbesøg.

Anbringelsesstederne var typisk indrettet med eget værelse (og eventuelt eget bad og toilet) til den unge, så den unge kunne trække sig og være alene ved behov for det. Personalet kunne samtidig opholde sig tæt på den unge, også om natten, så den unge altid kunne tilkalde personalet.

De fysiske rammer bar generelt præg af at være beregnet til midlertidigt og kortvarigt ophold for forskellige beboere. De unge havde dog normalt mulighed for at indrette eget værelse og medbringe egne genstande.

Anvendelse af lokaler til hyppige beboerskift stiller krav til oprydning og rengøring mv., bl.a. så efterladte genstande ikke kan udgøre en sikkerheds- eller sundhedsmæssig risiko. Eksempelvis havde en ung ved indflytning et af de steder, ombudsmanden besøgte, fundet efterladt snus og en lighter i en skuffe i sit værelse.

Samtidig var det ombudsmandens indtryk, at der generelt ikke var opmærksomhed på, at der efter omstændighederne kan være behov for at tage hensyn til diskretion ved valget af fysiske rammer til akutanbringelse af en ung.

3.2. Personalemæssige forhold

Den akutte karakter af tilbuddene betyder, at der med kort varsel – evt. få timer – skal være personale, som kan løfte de nødvendige opgaver af omsorgs-, udviklings- og sundhedsmæssig karakter. De steder, ombudsmanden besøgte, var der etableret et personaleteam med henblik på, at der var en døgnbemanding på en eller to ansatte.

Akutte anbringelser har forskelligartet baggrund, og de unges forskellige sociale, sundheds- og adfærdsmæssige forhold mv. kan stille krav til kompetencerne hos personalet, som kan være en særlig udfordring at imødekomme med kort varsel.

Ved tilsynsbesøgene var personalet i nogle tilfælde fastansatte hos den private virksomhed, der varetog et tilbud, men ofte var det vikaransatte, der efter det oplyste normalt havde relevant uddannelse eller erfaring samt eventuelt anden (hoved)beskæftigelse inden for området.

Ved flere tilsynsbesøg blev det dog konstateret, at personalet manglede relevante kompetencer eller ikke havde fået tilstrækkelig instruktion, hvilket bl.a. viste sig ved usikkerhed i forhold til ansvarsfordeling og arbejdsprocesser ved

arbejdet med den unge, f.eks. i forhold til opgaver af sundhedsmæssig karakter (se pkt. 3.6 nedenfor).

3.3. Undervisning

De omstændigheder, der fører til akutanbringelse af et barn eller en ung, kan betyde, at vedkommendes tilstand og personlige forhold er af en karakter, hvor mulighederne for at kunne modtage undervisning er begrænsede. Ved ombudsmandens tilsynsbesøg var en del af personalets opgave bl.a. at bistå den unge med at blive i stand til at deltage i et undervisningsforløb.

Ombudsmandens indtryk var imidlertid samtidig, at anbringelsens midlertidige og kortvarige karakter i sig selv var medvirkende til, at ingen af de akutanbragte unge var i et mere fast etableret undervisningsforløb under anbringelsen i de ikkegodkendte tilbud.

Det er efter ombudsmandens opfattelse væsentligt at være opmærksom på, at børns og unges ret til at modtage undervisning også under en akutanbringelse må imødekommes bedst muligt og ikke må afskæres alene som følge af anbringelsens midlertidige og kortvarige karakter.

3.4. Kendskab til retsgrundlag, herunder for brug af fysisk magt

Det er i almindelighed af væsentlig betydning for iagttagelsen af børns og unges rettigheder, at et anbringelsessted har kendskab til de regler, herunder for brug af magt, der gælder for stedet.

Ved anbringelse af et barn eller en ung i et godkendt tilbud gælder reglerne i voksenansvarsloven, herunder lovens regler om magtanvendelse, hvorefter der bl.a. under bestemte betingelser kan anvendes fysisk magt i forhold til barnet eller den unge.

Disse regler gælder ikke, når et barn eller en ung anbringes i et ikkegodkendt tilbud. Det betyder bl.a., at fysisk magt kun kan anvendes i henhold til de almindelige regler i straffeloven om nødværge og nødret.

Ved ombudsmandens tilsynsbesøg havde ledelsen og personalet i flere af de ikkegodkendte tilbud ikke kendskab til dette.

3.5. Videndeling og samarbejde om den unge

Omstændighederne i forbindelse med en akutanbringelse og hensynet til at kunne imødekomme barnets eller den unges behov for hjælp og støtte forudsætter et velfungerende samarbejde mellem bl.a. kommunen og det ikkegodkendte tilbud.

Ved de fire besøg var der fokus på bl.a., om tilbuddet i forbindelse med anbringelsen fik nødvendige oplysninger om den unge fra kommunen, og om

der efterfølgende var dialog om relevante forhold, bl.a. om hvordan tilbuddet kunne forberede den unge på overgangen efter akutanbringelsen.

De konkrete tilsynsbesøg efterlod generelt det indtryk, at der var et velfungerende samarbejde.

3.6. Sundhedsmæssige forhold

Ved akutte anbringelser vil der som i andre tilfælde kunne være forhold af sundhedsmæssig karakter, der skal tages højde for. Det var også tilfældet ved de anbringelser, som ombudsmandens besøg angik.

Når en anbringelse varetages akut i et ikkegodkendt tilbud, kan de sundhedsmæssige forhold indebære udfordringer som dem, der er omtalt flere steder, herunder i pkt. 3.2 ovenfor, med hensyn til at kunne sikre bl.a. det nødvendige kendskab til arbejdsprocedurer mv., kompetencer og praktisk håndtering.

Ombudsmanden så bl.a. eksempler på, at der var usikkerhed om arbejdsgange og opgavefordeling på sundhedsområdet og dokumentationsfejl vedrørende medicinudlevering.

Med venlig hilsen

Christian Britten Lundblad